

Tampereen kaupunki
Kiinteistötoimi/Anne Tuominen
Frenckellinaukio 2L
PL 487
33101 TAMPERE
Anne.J.Tuominen@tampere.fi

4.8.2022

Lausunto Pahalammen kalastuskohteesta

Tampereen kaupunki on pyytänyt Pirkanmaan Kalatalouskeskukselta lausuntoa Pahalammen kalastuskohteesta sen kalakantaan ja kalastukseen liittyen.

Pahalampi on Tampereen Viinikan kaupunginosassa sijaitseva erityiskalastuskohde, jossa kalastus on sallittua ainoastaan vesialueen omistajan eli Tampereen kaupungin myöntämien kalastuslupien nojalla. Alueella on voimassa ELY-keskuksen määräämä onginta-, pilkintä- ja viehekalastuskielto, joten yleiskalastusoikeudet eivät ole alueella voimassa. Lampeen on saatu muodostettua monipuolinen kalakanta istutuksin. Kohteen kalastuskesä ajoittuu kesä-elokuulle.

Pahalampi on ollut erityiskohteena vuodesta 2016 alkaen, ja se on nopeasti saavuttanut melko suuren suosion onginnan harrastajien keskuudessa Tampereella ja sen lähiympäristössä. Pahalammella vieraillee suhteellisen paljon kalastajia myös muualta päin Suomea. Kohteeseen on lunastettu viime vuosina noin 100 vuosilupaa kaudessa. Luvanlunastajista noin kaksi viidesosaa on luvanostotietojen perusteella kotoisin Pirkanmaan ulkopuolelta. Lisäksi kohteessa käy kalassa paljon nuoria ja lapsia, joiden kohteen sääntöjen mukaan ei tarvitse hankkia erillistä kalastuslupaa. Pahalammella järjestetään kesäaikaan myös kalastuskilpailuja, joihin osallistuu erikoisvälineitä käyttäviä kokeneita alan harrastajia.

Erikoiskohteena Pahalampi on nykyään hyvin ns. järjestyksen piirissä. Kalastussäännöissä on tarkat määräykset siitä, miten pyyntiä alueella tulee harjoittaa. Yksityiskohtaisten määräysten tarkoituksena on varmistaa se, että kaloja ei tarpeettomasti vahingoiteta. Samalla vesistön kalakanta säilyy hyvänä ja kohde vetovoimaisena. Kalastuslupa oikeuttaa pitämään pyynnissä kerrallaan yhtä vapaa, jossa on vain yksi koukku. Sallittuja kalastusvälineitä ovat onki, kelaonki, pohjaonki, virveli ja perho-onki. Kalastuksen kohteena on pääasiassa erilaisia särkikaloja. Kaikki saaliskalat tulee vapauttaa takaisin veteen särkiä ja haukia lukuun ottamatta. Alueen historian ja mahdollisten haitta-aineiden takia saaliiksi otettavia kaloja ei kuitenkaan suositella käytettäväksi ihmisravinnoksi.

Koska iso osa Pahalammella kalastavista henkilöistä on kilpaonginnan harrastajia, alueella kalastaminen tapahtuu yleisesti ottaen varsin vastuullisesti. Useimmilla Pahalammin onkijoilla on tietoa ja osaamista aivan eri tavalla kuin jokamieskalastajilla, ja heidän toimestaan kalojen käsittely tapahtuu huolella. Pahalammen sääntöjen mukaan yli nro 14 kokoisten koukkujen tulee olla väkasetömiä, jotta vapautettava kala ei vahingoitu turhaan.

Toisin kuin Pahalammen erikoiskohteessa, pääosin muissa Pirkanmaan ja Suomen vesistöissä, joissa kalastetaan esimerkiksi yleiskalastusoikeuksin, kalojen vahingoittumisen estämiseksi ei ole olemassa mitään sääntöjä esim. koukkujen koon, määrän ja väkästen osalta. Petokalojen heitto- ja vetouistelussa ml. perhokalastus

käytetään yleisesti vieheitä, joissa on 1–3 kpl väkäsellistä koukkua (usein kolmihaarakoukkua), joissa koukkukoko vaihtelee tyypillisesti välillä 8–2/0 (koukkujen koossa koko kasvaa numeron pienentyessä). Myös tavallisessa mato-onginnassa käytetään usein melko isoja koukkuja. Tavanomaisessa vapakalastuksessa koukut ovat siis huomattavan suuria verrattuna esimerkiksi Pahalammella käytettäviin, ja niissä on lähes aina väkäset.

Kalastus kuuluu suomalaisten suosituimpien ulkoilmaharrastusten joukkoon. Luonnonvarakeskuksen mukaan vuonna 2020 27 % suomalaisista eli 1,5 miljoonaa kansalaista harrasti kalastusta. Pirkanmaa ja Häme ovat olleet perinteisesti keskeistä vapaa-ajankalastusalueita, joten täällä kalastajia on erityisen paljon, noin 15 % kaikista tämän aktiviteetin harrastajista. Väestönkeskittymisen myötä harrastajamäärät isoimmissa kaupungeissa ovat kasvaneet ja taajama-alueilla sijaitsevien lähikalastuspaikkojen merkitys on entisestään lisääntynyt 2000-luvulla. Tämän vuoksi erityisesti kaupunkikuntien tulee huomioida ison kalastuksen harrastajajoukon tarpeet entistä paremmin, kun esimerkiksi mietitään ympäristön käyttöä, harrastustoimintojen mahdollistamista ja muuta asukkaiden elinolojen kehittämistä. Taajama-alueilla jatkuva ranta-alueiden rakentaminen on jatkuvasti kaventanut luontoympäristöä ja harrastamisen mahdollisuuksia mm. rantakalastuksen osalta. Jäljellä olevat vapaat rannat ja viheralueet ovat erittäin merkittäviä, ja ne tulee säilyttää ja mahdollistaa niiden yhteydessä mielekäs kalastuksen harrastaminen.

Tampere on lähes vesistöjen ympäröimä. Alueella on useita kalastuskohteita, joista isot Näsijärvi ja Pyhäjärvi ovat merkittävimpiä. Reittivedet palvelevat laajaa harrastajakuntaa, mutta niiden lisäksi tarvitaan ehdottomasti myös pienimuotoisempia ja helposti saavutettavia kohteita, kuten Pahalampi. Kalastusmuotoja on monia ja kuhunkin niistä soveltuvat parhaiten tietynlaiset ympäristöt. Luonnonvarakeskuksen mukaan suosituin kalastusmuoto on onginta, jota harrastaa vuosittain lähes 900 000 suomalaista. Alle 18-vuotiaiden keskuudessa onginta on ylivoimaisesti suosituin kalastustapa, jonka harrastajia on tässä ikäryhmässä lähes 300 000. Hyvät ongintakohteet ovatkin arvossaan.

Isoilla järvien selillä vetouistelu ja muu kalastaminen edellyttää venehankintaa ja on sekä investointikustannukset että juoksevat kulut huomioituna kohtalaisen arvokas harrastus. Kaikilla kalastuksen harrastajilla, varsinkin monilla lapsilla ja nuorilla, ei juuri ole mahdollisuutta käydä kalassa veneellä tuulisella ulapalla. Heille tulee tarjota helposti saavutettavia, innostavia ja saalisvarmoja lähikalastuspaikkoja. Pahalammilla lyhyen matkan päässä oleviin ongintakohteisiin on helppo tulla; parhaimmillaan joukkoliikennettä käyttäen tai jopa kävellen. Pahalammilla lähikalapaikkaa voidaan pitää tässä mielessä kestävän kehityksen malliesimerkinä.

Onginnan aktiiviharrastajien lisäksi Pahalammella käy kalassa paljon lapsia ja nuoria mm. kalaseurojen ja -kerhojen paikalle tuomina. Vanhempien kalastajien opastamana näille tuoreemmille lajin harrastajille kyseinen puistokohde tarjoaa hyvät puitteet ja mahdollisuudet opettaa kalastustekniikat, kalojen oikeaoppinen käsittely ja vastuulliset käytöstavat onkipäivien kuluessa. Saatuja oppeja nämä tulevat kalanaiset ja -miehet osaavat sitten jatkossa soveltaa pitkän, kenties elinikäisen harrastusjakson aikana.

Pahalammen luvanostajien tiedoista käy ilmi, että Pahalammella on myös pientä matkailullista merkitystä. Tieto erityiskalastuskohteesta on nopeasti levinnyt valtakunnallisesti. Vastaavan kaltaisia kohteita ei tässä maassa ole montaa. On hienoa, että tällainen kohde on saatu perustettua juuri Tampereelle.

Kalojen vapauttaminen takaisin veteen pyynnin jälkeen on yleinen käytäntö Suomen kalavesillä. Monissa vesistöissä huomattava osa saaliista on jo lainsäädännön mukaan vapautettava, esimerkiksi koska kalat ovat alamittaisia tai rauhoitettuja. Muun muassa Tampereen alueella Näsijärvellä ja Pyhäjärvellä iso osa järvi- ja järven taimenista ja kuhista vapautetaan takaisin pyynnin jälkeen edellä mainitusta syystä. Lisäksi osa kalastajista vapauttaa juuri mitan täyttäviä tai muuten pieniä kaloja antaakseen niille mahdollisuuden kasvaa hieman

isommiksi. Tai sitten saaliiksi saatu isokokoinen kalayksilö – esimerkiksi kuha – vapautetaan takaisin, koska sen otaksutaan tuottavan paremmin elinkelpoisia jälkeläisiä kalakantaan. Osa kalastajista vapauttaa kaikki tai lähes kaikki saamansa saaliskalat ottaen kotiin viemisiksi ehkä vain ruokakalat. On paljon kalastuskohteita, joiden sääntöjen mukaan tiettyjen lajien kaikki saaliskalat on vapautettava takaisin veteen. Näiden määräysten tarkoituksena on säilyttää kalakantoja. Pyydystä ja päästä -kalastuksen tai ns. valikoivan kalastuksen harjoittaminen on huomattavasti lisääntynyt viime vuosina. Yksinomaisena kalastustapana pyydystä ja päästä -kalastus jakaa luonnollisesti aika lailla mielipiteitä. Nykylainsäädännön mukaan saaliiksi saatujen kalojen vapauttaminen ei ole kiellettyä. Moni suomalainen kalastusmatkailuyrittäjä näkee valikoivan kalastuksen perusedellytyksenä elinkeinon kestävyuden ja tulevaisuuden sekä maamme kalastusmatkailullisen vetovoiman kannalta.

Tällä hetkellä, kun Pahalampi on erityiskohteena, alueella kalastaminen on hyvin tarkkaan säädeltyä. Tiukan säätelyn ansiosta ja asiansa osaavien kalastajien harjoittaman kalastuksen myötä lammen kalakanta on pysynyt hyvänä ja monipuolisena. Kalastuksen aiheuttamia kalakuolemia ei ole alueelta raportoitu. Mikäli Pahalammen erikoiskohde lopetettaisiin ja kielto kalastaa yleiskalastusoikeuksin purettaisiin, menetettäisiin hyvin järjestetty vetovoimainen harrastuspaikka, joka on monelle onginnan harrastajalle erittäin tärkeä kohde. Pahalammen kalakannalle villin ja vapaan meiningin ja yleiskalastusoikeuksien palauttaminen tarkoittaisi mitä ilmeisimmin varsin nopeaa romahdusta.

Katsomme, että Pahalammen kalastuskohde on merkittävä lähikalapaikka, jota tulee kehittää edelleen nykyisen kaltaisena erityiskohteena. Alueen kalastajat ovat toivoneet lammen rannoille kalastuslaitureita, jotka mahdollistaisivat mm. liikuntarajoitteisten kalastajien kalastuksen nykyistä paremmin. Alueen kalastusta voidaan kehittää myös tehostamalla kalastusvalvontaa ja lisäämällä opastamista. Pahalammen kalastuslupien hinnoittelua – vuosiluvan hinta on hyvin edullinen 10 € – voitaisiin harkita tarkistettavaksi hieman ja lisätä tarpeen mukaan uusia lupavaihtoehtoja, jolloin kehittämistoimien kustannuksia voidaan peittää myös kertyvillä lupatuloilla.

Pahalampi kuuluu hallinnollisesti Pirkkalan kalatalousalueeseen. Kalatalousalueen hallitus on myös ilmaissut näkemyksensä Pahalammen kalastuskohteesta. Kalatalousalue on sitä mieltä, että Pahalammen kohde on merkittävä alueellinen virkistyskalastuskohde, jolla on merkitystä myös valtakunnallisesti. Kohde tulee säilyttää.

Ismo Kolari
Kalatalousneuvoja, Pirkanmaan Kalatalouskeskus